

Điều 4 Hiến pháp khẳng định: "Đảng Cộng sản Việt Nam... là lực lượng lãnh đạo Nhà nước và xã hội". Điều lệ Đảng viết: "Đảng Cộng sản Việt Nam là đảng cầm quyền". Lãnh đạo và cầm quyền không phải là những khái niệm tương đương - VietNamNet giới thiệu bài viết của chuyên gia Bùi Đức Lợi.

Hiến pháp quy định những vấn đề cơ bản về chính trị, kinh tế, văn hóa, xã hội, quyền và nghĩa vụ công dân, tổ chức bộ máy nhà nước. Hiến pháp là đạo luật cơ bản, là căn cứ xây dựng toàn bộ hệ thống pháp luật, điều chỉnh các mối quan hệ giữa nhà nước với các tổ chức chính trị, dân sự và công dân. Trong một nhà nước dân chủ, mọi tổ chức và cá nhân phải hoạt động phù hợp với tinh thần của hiến pháp.

Đội ngũ Đảng toàn quốc ~~thông qua~~ **thông qua** tại Hà Nội tháng 1/2011.

Điều lệ của chính đảng nói chung quy định những điều cơ bản về tính chất, mục tiêu, nguyên tắc, tổ chức và đảng viên của đảng đó. Mọi tổ chức đảng và đảng viên phải chấp hành nghiêm chỉnh điều lệ, không cho phép tổ chức đảng, đảng viên bất chấp công việc và công bố nào làm trái điều lệ. Qua quy định này, các chính đảng mặc nhiên thừa nhận điều lệ mang tính chất một "luật cơ bản" trong nội bộ của nó. Điều lệ của chính đảng chịu sự điều chỉnh của hiến pháp và pháp luật. Một chính đảng hoạt động hợp pháp thì đương nhiên điều lệ của nó phải phù hợp với hiến pháp và luật pháp.

Nước ta, Đảng Cộng sản Việt Nam có vị trí đặc thù là chính đảng duy nhất, là lực lượng lãnh đạo Nhà nước và xã hội. Hiến pháp nước ta ghi rõ như vậy.

Hiến pháp và Điều lệ Đảng cùng khẳng định Đảng hoạt động trong khuôn khổ Hiến pháp và pháp luật. Điều đó cũng có nghĩa là Đảng phải chịu sự điều chỉnh của Hiến pháp và pháp luật, Điều lệ Đảng phải phù hợp với tinh thần và nội dung của Hiến pháp và pháp luật. Dù là chính đảng duy nhất lãnh đạo nhà nước và xã hội, tính chất "nội bộ" vẫn quán xuyến toàn bộ Điều lệ Đảng. Điều lệ không thể thay thế Hiến pháp và pháp luật điều chỉnh các mối quan hệ giữa Đảng và các tổ chức nhà nước, chính trị, kinh tế, xã hội.

Trong Điều lệ Đoàn Cộng sản Việt Nam hiện hành có đề cập nhiều vấn đề liên quan đến mối quan hệ của Đoàn với Nhà nước, các tổ chức chính trị xã hội và các tổ chức khác. Phần lớn các vấn đề này không chỉ được nêu ra trong Điều lệ Đoàn mà cũng còn được đề cập trong Hiến pháp, pháp luật hoặc điều lệ của các tổ chức đoàn thể tùy theo mối quan hệ cụ thể. Như vậy, về nguyên tắc, có thể nói, các mối quan hệ được xây dựng trên cơ sở được thu nhận của các bên có liên quan, không phải do Điều lệ Đoàn "đơn phương" quy định. Đây là một yêu cầu quan trọng để đảm bảo tính chính danh đầy đủ của những điều lệ được nêu trong Điều lệ Đoàn về mối quan hệ của Đoàn với các tổ chức khác.

Việc Hiến pháp và Điều lệ Đoàn cùng khẳng định nguyên tắc Đoàn hoạt động trong khuôn khổ Hiến pháp và pháp luật đã hàm nghĩa khách quan rằng nguyên tắc này không chỉ do Đoàn tự giác đề xuất, mà còn có tính chất bắt buộc đối với chính được duy nhất lãnh đạo và cầm quyền, thu hút phạm vi điều chỉnh của Hiến pháp và pháp luật. Vì phạm nguyên tắc này là vi phạm cơ cấu luật được và luật pháp.

Tính chất nội bộ của Điều lệ Đoàn đảm bảo cho Đoàn có thể đưa ra những quy định nội bộ đối với được viên trong các quan hệ chính trị - xã hội.

Đoàn không thể ra các quy định "giảm bớt" nghĩa về công dân của được viên, ưu tiên có tính phân biệt đối xử cho được viên so với các công dân khác trong toàn bộ trách nhiệm và quan hệ với tổ chức công dân hoặc thành viên tổ chức xã hội mà họ tham gia.

Những Đoàn có thể ra những quy định riêng mà khách quan mang tính chất hạn chế một số điểm trong việc được viên thực hiện quy định công dân của họ. Một số quy định hiện hành về việc được viên được học nghề được vào các cơ quan nhà nước, đoàn thể; về việc được viên làm chủ doanh nghiệp tư nhân... đều ít nhiều có tính hạn chế như vậy. Có thể còn có ý kiến khác nhau về sự cần thiết và tính tối thiểu của các quy định đó. Nhưng cần khẳng định rằng Đoàn hoàn toàn có quyền làm như vậy. Việc làm đó là hợp hiến, hợp pháp, cũng không vi phạm quy định của được viên. Khi vào Đoàn, người được viên đã nhận thức đầy đủ và tự nguyện chấp hành Điều lệ Đoàn và những quy định của Đoàn, cũng có nghĩa là tự giác chấp nhận những hạn chế đó.

Đối với được viên được cử tri bầu làm người đại biểu của nhân dân tham gia cơ quan quyền lực nhà nước, vấn đề không còn hoàn toàn đơn giản như vậy mà có ít nhiều khác biệt. Cử tri đã bầu ra những cá nhân đại diện cho họ, chứ không phải bầu ra những đại diện theo chính được. Vì vậy vấn đề phải tìm tòi những phương thức thích hợp sao cho họ làm tròn trách nhiệm đại biểu

của nhân dân mà vận tốc hiện đại có trách nhiệm trước công chúng.

Nhìn chung, Điều lệ của Đảng Cộng sản Việt Nam, với phần mở đầu và 48 điều chi tiết, đã tập trung đề cập trực tiếp tới vận tốc vận động của Đảng. Bên cạnh đó cũng còn những vận động gián tiếp để vận tốc vận động, hoàn thiện. Có thể nêu ra một số điểm cần làm ví dụ.

Điều 4 của Hiến pháp khẳng định: "Đảng Cộng sản Việt Nam... là lực lượng lãnh đạo Nhà nước và xã hội". Điều lệ Đảng viết: "Đảng Cộng sản Việt Nam là đảng cầm quyền". Lãnh đạo và cầm quyền không phải là những khái niệm đồng nghĩa. Thêm nữa, phạm vi "Nhà nước và xã hội" mà Đảng lãnh đạo rộng hơn nhiều phạm vi "quyền lực" mà Đảng "cầm". Sự khác nhau rõ ràng này giữa hai văn kiện quan trọng hàng đầu đó cần được khắc phục.

Có một số nội dung đã được nêu trong Điều lệ Đảng, nhưng những điều nói về Đảng thống nhất lãnh đạo công tác cán bộ và quản lý đội ngũ cán bộ; Đảng lãnh đạo các lực lượng vũ trang... nhưng chưa được khẳng định hoặc khẳng định chưa đầy đủ, chưa cụ thể trong Hiến pháp, pháp luật. Nhưng vận động rất hạn chế trong này chỉ có thể có đầy đủ tính chính danh và hiệu lực của đảng khi đảng trong Hiến pháp và pháp luật. Đó là điều cần phải tính tới trong sự đổi mới, bổ sung Hiến pháp nước ta trong thời gian tới.

Để làm được như vậy, cần đi sâu tìm kiếm thực tiễn thời gian qua, bổ sung những thực tiễn, sự đổi mới những thực tiễn và việc làm không còn phù hợp, tiến tới những thực tiễn thống nhất, rõ ràng, minh bạch với những vận động đó. Từ đó bổ sung, sửa đổi Hiến pháp và pháp luật, kết hợp giữa sự đổi mới Hiến pháp và sự đổi mới bổ sung Điều lệ Đảng.

Trong đội ngũ chính trị nước ta, có nhiều việc phải làm mà trọng tâm là cụ thể hóa và thực thi trong đội ngũ chính trị của đất nước những quan điểm cơ bản và đúng đắn đã được Đảng Cộng sản Việt Nam đưa ra trong nhiều văn kiện cơ bản. Thực tế cho thấy đây là một cuộc đấu tranh rất khó khăn trong phạm vi toàn xã hội, trực tiếp nhất là trong Đảng. Nhưng dù sao, sự đổi mới, bổ sung Hiến pháp sắp tới cũng có ý nghĩa rất quan trọng, là một động lực để mọi người nhìn nhận thực tiễn, huy động trí tuệ của toàn Đảng, toàn dân, tạo nên bước tiến mới về nhận thức và hành động.

Theo Vietnamnet

